

Rāmāyāna

5e klas

De rooif
van

Sita

geschreren door
Thee Wolvekamp

Het indische epos "Rāmāyāna" is - in zijn huidige vorm overgeleverd - ontstaan in de tweede eeuw na Christus. Volgens Albert Schweitzer (Die Weltanschauung der indischen Denker) moet het werk in haar oorspronkelijke versie reeds in de vierde eeuw vóór Christus hebben bestaan.

Het gedicht bestaat uit 24.000 coupletten en bevat veel (religieuze) wijsheid. Bij mijn reizen door Indonesië heb ik het werk op verschillende manieren leren kennen. In 1978 overleed een bekende balinese vorst, wiens zoon ik kort tevoren in Nederland had leren kennen. De laatste nodigde mij uit bepaalde plechtigheden (ter voorbereiding van de crematie) in de puri bij te wonen, waar ondermeer door een priester uit de "Rāmāyāna" (in het sanskrit) werd gecelebreerd. Ofschoon ik niets van de taal versta maakten de klank en de verheven stemming van het ogenblik een grote indruk op mij. Later heb ik nog vele dramatische bewerkingen (zowel in het javaans als in het balinees) kunnen meemaken, waarbij ik getroffen werd door de rijke beelden in het verhaal.

In het afgelopen jaar heb ik geprobeerd om iets van deze rijkdom - vanuit een prozabewerking - om te zetten in een toneelstuk, geschikt voor de vijfde klas. Mijn klas bestaat slechts uit elf kinderen, maar met de nodige dubbelrollen bleek het toch een haalbare kaart. De tekst is niet altijd eenvoudig: er moest veel gewerkt worden aan klemtoon en intonatie. De kinderen hebben er enthousiast aan gewerkt en brachten een glanzende opvoering.

Voor het eerste gedeelte van de "Rāmāyāna" ("Rama en zijn broeders"), dat als een inleiding kan worden gezien op het eigenlijke verhaal, gebruikte ik een bestaande bewerking van Th. ten Bruin; dit voerde de klas een half jaar eerder op. Centraal in deze inleiding staat de figuur Dasjaratha, de vader van Rama.

De aankleding heb ik heel eenvoudig gehouden. Bij de verschillende dieren heb ik geen maskers gebruikt, daar ik dit niet vind passen bij de leeftijd van de kinderen. Bij de vogels gebruikte ik franje van crêpe-papier, bevestigd aan de kleding en twee losse vleugels (met handgrepen) eveneens met stroken wapperend crêpe-papier. Voor de apenpakken (door ouders vervaardigd) gebruikten we een maillot, een T-shirt met lange mouwen, een kapje op het hoofd en natuurlijk een lange staart. Er mag maar één witte (Hanuman) en één rode aap (Sugriwa) zijn. De laatste draagt een klein gouden kroontje. De andere apen kunnen grijs of bruin zijn. Het gouden hert is geheel in het geel, met gouden gewei (bv. gaas, gipsverband en goudverf) en beltenkoordjes om de enkels (koperen belletjes) en zwarte sokken aan handen en voeten (zwarte euritmie-schoentjes). De demonen dragen broeken, laarzen en korte mantels.

Men kan op deze leeftijd m.i. al goed met belichting werken. Grimeren heb ik achterwege gelaten. Men kan op vele plaatsen stemmingsvolle muziek inlassen.

Benodigde attributen:

Gouden boog en één gouden pijl (voor Rama) + pijlenkoker

Pijl en boog voor Laksjmana

De koningsring van Rama

Sieraden voor Sita, waaronder een gouden kam, die in het haar kan worden gestoken.

Kromzwaard of dolk voor Ravana. (+ een stuk touw), gouden ceintuur.

Een goed knallende zweep voor Maricha

Gouden sieraden voor Triyata

Een korte staf en witte omslagdoek voor Ravana als yogi (1e bedr. 5e tafereel),
eventueel een lange grijze of witte baard.

Een sluier voor de geest van Dasjaratha

Gouden schoenen (bv. euritmie) voor Bharata

Bananen voor de apen, eventueel enkele klimtouwen (lianen)

Een bloemenkrans (crêpe)

Vuur (crêpe) om aan de staart van Hanuman te binden (slot tweede bedrijf)

Baldakijn voor boven de troon in de slotscène. Bv. rode achtergrond, gele hemel.

R Ā M Ā Y Ā M A

"De Roof van Sita"

Geschreven voor de vijfde klas van de Vrije School Alphen. (duur: ± 1½ uur)

Rolverdeling en kleur van de kleding: (1e kleur is basiskleur)

1. Brahma, de scheppende god (witte mantel, gouden gordel) - Coen
2. Visjnu, de instand houdende god, de onderhouder (wit, rood) - Sander
3. Shiva, de god van voltooiing en vernieuwing (wit, groen) - Hansco
4. Rama, prins van Kosala, incarnatie van Visjnu (wit, blauwe cape) - Sander
5. Sita, zijn vrouw, dochter van koning Janaka (lichtblauw) - Sophie
6. Laksjmana, prins van Kosala, halfbroer van Rama (wit, rode cape) - Joris
7. Jatayoe, de aasgier (groen, rood) losse vleugels - Hansco
8. Ravana, koning der raksjasa's (te Lanka) (zwart, rode cape, goud) - Tieme
9. Maricha, zijn dienaar, een raksjasa (demon) bruin, rood-bruin) - Thomas
10. Het "Gouden Hert", de omgetoverde Maricha (geel, gouden gewei, zwarte sokken, schoentjes, handschoenen, koperen bellen (enkels) - Flora
11. Soegriva, de koning der apen (rood, met gouden kroontje) - Remco
12. Hanoeman, de apengeneraal (geheel wit) - Elzelien
13. Nala, een aap (grijs of bruin) - Coen
14. Sampati, een aasgier (broer van Jatayoe) (groen, rood) losse vl. - Hansco
15. Triyata, dochter van Ravana (zwart, goud) - Thais
16. Vibisjana (de goede raksjasa, broer van Ravana (rood, wit) - Flora
17. Oceaan (blauw, blauw-groen) - Thais
18. Garoeda, de heilige, genezende vogel (groen, rood, goud) losse v. - Hansco
19. Agni, god van het vuur (rood, geel) - Thais
20. De geest van koning Dasjaratha (blauw, goud, witte sluier) - Thomas
21. Een hofdame - Elzelien
22. Bharata, prins van Kosala, halfbroer van Rama en Laksjmana (wit, groene cape, gouden schoenen of sandalen) - Remco

Apen en Demonen

Dekor: blauw achterdoek en coulissen (lichtblauw)

groene toneelvloer, voor het achterdoek evt. verhoogd (rood)

Belichting: Overwegend groen, blauw, geel (rood)

Demonenscenes: geel en rood

Vuurscenes: alleen rood

Gebruikt werden: voetlichten en bovenbelichting.

Muziek: Gongs, en naar believen fluiten enz.

Ramayana, deel twee.

Inleiding: Brahma - Vishnoe - Sjiva

1e bedrijf

1e tafereel: Aan de oever van de Godavari.

Rama, Sita, Laksjmana en Jatayoe.

2e tafereel: Ravana en Maricha.

3e tafereel: Het gouden hert.

Rama, Sita, Laksjmana, Jatayoe, het gouden hert.

4e tafereel: Sita en Laksjmana.

5e tafereel: Sita en Ravana (als "brahmaan"), later ook Jatayoe.

6e tafereel: De dood van Jatayoe.

Rama, Laksjmana en Jatayoe.

2e bedrijf

1e tafereel: Aan het hof van Sugriva, de apenkoning.

Rama, Laksjmana, Sugriva, Hanuman en Nala.

2e tafereel: Hanuman en Sampati.

3e tafereel: Aan het hof van Ravana te Lanka.

Sita, Triyata, later Ravana, Hanuman als toeschouwer.

4e tafereel: Hanuman en Sita.

5e tafereel: Ravana neemt Hanuman gevangen. De vernietiging van Lanka.

Hanuman, Sita, Ravana, Maricha, Triyata en Vibisjana

3e bedrijf

1e tafereel: Aan het hof van Sugriva.

Rama, Laksjmana, Sugriva, Nala, Sampati en Hanuman.

2e tafereel: Aan het hof van Ravana te Lanka.

Ravana, Maricha, Vibisjana, Triyata en Sita

3e tafereel: Rama's kamp aan de overzijde van het water.

Rama, Laksjmana, Sugriva, Nala, Sampati, Hanuman en Vibisjana.

4e tafereel: Rama roept de god Oceaen op.

Rama, en Oceaen.

5e tafereel: De apen besluiten een brug te bouwen.

Rama, Laksjmana, Sugriva, Hanuman, Nala, Sampati en Vibisjana.

4e bedrijf

1e tafereel: Aan het hof van Ravana te Lanka.

Ravana, Maricha, Triyata en Sita.

2e tafereel: Het gevecht.

Rama, Laksjmana, Hanuman, Sugriva, Nala, Vibisjana

Ravana, Maricha

later: Garoeda

3e tafereel: Rama ziet Sita terug. De apen nemen afscheid.

Rama, Laksjmana, (Hanuman, Sugriva), Vibisjana, Sita

4e tafereel: De vuurproef.

Rama, Sita, Laksjmana, Vibisjana, Agni, Brahma, Shiva en
Dasjaratha's geest.

5e tafereel: Aan het hof in Ayodhya (in het land Kosala)

Rama, Sita, Laksjmana, Bharata, hofdame.

- Brahma: Ik ben de oorsprong dezer wereld,
Ik schiep haar met mijn toverzang,
De hemel en de ganse aarde,
Maar ook ben ik haar ondergang.
- Wie mij, de ondoorgrondelijke,
Uit onverstand voor zichtbaar houdt,
Die heeft zijn dwaze denken
Op valse waarneming gebouwd.
- Want ik ben, eeuwig, zonder eind.
De mens die Brahma eert,
Die Brahma liefheeft boven mate,
Tot Brahma hij eens keert.
- Visjnoe: Maar ik zie, ach, de mens steeds lijden:
Boosheid heeft zijn geest omvaan.
Zal ik tot de aarde dalen ?
Zal ik tot de mensheid gaan ?
Of zal mijn komst de dood vermeerderren ?
- Shiva: Als een tijdgod ben ik werkzaam,
Heb de mens de dood gegeven.
Zelfs als gij niet strijden zoudt
Bleef op aard' geen mens in leven.
- Daal dus neder, dappere held
En verkrijg zo roem en eer !
Wees ons werktuig steeds op aarde
En keer daarna tot ons weer.
- Visjnoe: Strijden zal ik met demonen
Wat mijn lot ook wezen mag.
Tussen mensen wil ik wonen
Hen beschermen, dag aan dag.
- 'k Zie de vrome Dasjaratha
En zijn trouwe Kausalya;
Dáár wil ik geboren worden,
In het land van Kosala.
- Alle drie: Tot goden keert wie goden dient,
Wie ons eert vindt eeuwig heil ! (af)

1e bedrijf

1e tafereel: Aan de oever van de Godavari. (Rama, Sita, Laksjmana, Jatayoe)

Rama: Tien jaar zijn wij nu verbannen
Van het hof van Ayodhya.
Wijsheid hebben wij vernomen
In het woud van Dandaka.
Heilige brahmanen leerden
Ons de hymnen uit de Veda,
Hoe ons tegen 't kwaad te weren
Op het pad der Yoga.
Bij de stroom de Godavari
Kwamen wij na lange reis:
Ik verlang naar rust en koelte
Als in 't hemels paradijs.

Sita: Ach, Rama, vaak moet ik in deze barre wildernis aan het
schitterende hof van Ayodhya denken. Toch geloof ik, dat
wij ons lot met geduld en gelijkmoedigheid moeten dragen,
want zo willen de goden het.
De trouw en hulpvaardigheid van Laksjmana verzachten
echter ons lot. Als hij ons niet vrijwillig was gevolgd,
hadden wij het nu veel moeilijker.

Laksjmana: Zijn wij niet van één familie?
Riep mij niet mijn broederplicht?
Eén te zijn hier met de goden,
Dat is waar ik mij op richt.

Rama: Maya legt haar gouden sluier
Over Brahma's edele werk;
Schoonheid wil de mens verblinden,
Slechts de daadkracht maakt hem sterk.
Maar, het leven is hier goed:
Vis en wild in overvloed.
'k Zag zoëven nog twee leeuwen
En hoor daar die pauw eens schreeuwen.
Jatayoe, O grote gier,
Gij zijt ons het trouwste dier.

Jatayoe: Om ons speur ik veel demonen
Waakzaam zijne wil ik vooral,
Zien hoe 'k Dasjaratha's zonen
Tegen 't kwaad beschermen zal.

Laksjmana: Voor de strijd tegen demonen
Sta ik met mijn wapens klaar.
Niets kan ons hier overkomen,
Blijven wij steeds bij elkaar.

Rama: Laat ons hier niet blijven staan,
Maar nog voor het donker wordt
IJlings aan het jagen gaan.
Ja, het leven is hier goed:
Vis en wild in overvloed.

(Allen volgen Rama, naar links af)

2e tafereel: Aan de oever van de Godavari. (Ravana en Maricha)

Ravana: Kom ! Verlaten is de zoete plek...
De kust is veilig....
Zij, die zich wanen heilig,
Ons dient nu hun vertrek.

Ziet, de duisternis gaat vallen,
Wijken moet het felle licht.
Gij, mijn trouwste der vazallen
Schaf mij raad en inzicht !

Maricha: Grote koning der demonen
Onvolprezen is Uw macht,
Die de goden doet versted staan
Daar zij toeneemt steeds in kracht.
(ongeduldige beweging van Ravana)
't Is de buit die ons raksjasa's
Toelacht in dit heilig oord.
Roof en plunder ongehoord!
Zó raadt U Maricha.

Ravana: In het daglicht glanst en schittert
Hier een god'lijk koningspaar;
Dàt is wat mijn ziel verbittert:
Rama's kracht is wonderbaar !

Deze vijand wil ik breken,
Hem beroven van de trouw;
Later zal ik hem doorsteken,
Eerst begeer ik nu zijn vrouw !

Maricha: Heer, ik mag U toch wel raden
't minst te kiezen van twee kwaden:
Laat ons elders zoeken buit,
Want dit kost ons nog de huid.
Rama's kracht is onvolprezen,
Gij moet wel zijn mindere wezen.

Ravana: (woedend)
Wat ! Hoe durft gij mij te noemen !
Heb ik mij omringd met dwazen !
'k Zal U leren zo te dazen,
Doden zal ik U ! Verdoemen !

Maricha: (angstig, op de knieën voor Ravana)
Heer vergeef mijn dom gepraat !
Laat mijn leven !
'k Zal U helpen metterdaad
En niet verder wederstreven !
Met magie en toverkracht
Breng ik Sita in Uw macht.

Ravana: Hm. Sluw en listig is Uw aard,
Dat is mij Uw leven waard.
Zeg op ! Wat is Uw plan !

Maricha: Een mantram spreek ik uit, en dan
Staat voor U hier een hert van goud,
Dat Rama lokt naar 't diepe woud.
Een kreet ! Zijn broeder volgt hem snel...
Wat U te doen staat weet gij wel (beiden af)
naar rechts

3e tafereel: Aan de oever van de Godavari (Rama, Sita, Laksjmana, Jatayoe en het "Gouden Hert")

- Rama: Ziet mijn beminden, de rivier !
Wij zijn weer thuis,
Daar staat ons huis.
De jacht was goed, met véél vertier;
Gevangen heb ik menig dier.
Laat ons tevreden slapen gaan
En morgen met de zon opstaan.
- Sita: De nacht is schoon,
De sterren pinken,
Hoor ik daar gouden bellen klinken ?
- Laksjmana: Rondom mij hoor ik veel geluiden;
Wat mag dat alles toch beduiden ?
Het piept en fluit en zoemt en broemt
Het lijkt of daar een hofstoet komt !
- Jatayoe: Om ons speur ik veel demonen
Waakzaam zijn wil ik vooral,
Zien hoe 'k Dasjaratha's zonen
Tegen 't kwaad beschermen zal.
- Sita: Ziet, daar schittert iets in 't woud,
't Lijkt wel levend en van goud !
- Jatayoe: Het is verraad, zo zeg ik U,
Pas maar op voor schone schijn,
Duivelswerk, dat moet het zijn !
- Sita: Rama, Heer, mijn teerbeminde,
Ziet gij daar die edele hinde!
Het gewei van edelsteen
En de kop zo zacht gevlekt;
Oren als van lotusbloemen.
Wie zou 't godlijk schoon niet roemen ?
Soepel in de lendenen
Als een rank van de olematis,
En de hoeven, o zo zwart,
Zwarter dan de duisternis.

Ziet het dansen, lenig springen
Om ons heen in wijde kringen.
'k Wil de wens U niet verhelen
Om dit kleinoed eens te strelen.
Wilt Gij, Rama 't niet eens wagen
Op dit schone dier te jagen ?

Rama: Liefde is het hoogst gebod,
Dat ons samenbrengt in 't lot;
Om Uw daad van liefde en trouw
Ben ik graag Uw dienaar, vrouw.
.....
Nog is de betovering niet geweken.....
Wonderlijk, welk diep geheim
Mag hierin verborgen zijn....?
Maar, kom aan, niet lang gewacht:
Snel U 't gouden hert gebracht!

Laksjmana: Broeder wacht! Laat af van 't jagen,
't Zijn demonen die ons plagen.
Zeker woont in deze maya
Een kwaadaardige raksjasa.
Laat het duister aan de nacht...

Rama: Ik vertrouw op zonnekracht !
Als raksjasa's ons verstoren
Zal ik ze met mijn pijl doorboren.
Met angst en vrees heb ik geen baat,
Daarom kies ik voor de daad !
Blijf hier broeder, zorg voor Sita ! (af)

4e tafereel (Sita en Laksjmana)

Rama jaagt op het Gouden Hert, gevolgt door Jatayoe. Zij dwalen steeds verder af. Achter het doek klinkt plotseling een kreet en de roep van Maricha (met Rama's stem): "Laksjmana, broeder, kom mij te hulp !"

Sita: Hoor, de stem van Rama klinkt !
Het lijkt me toe hij is verminkt;
Zo roept hij anders nooit tot U,
Ga, Laksjmana, help hem nu !

Laksjmana: Nimmer riep hij bij gevaar
mij te hulp, dus wees niet bang;
Verjaag de zorg en denk nu maar
Aan Rama's kracht. Het duurt niet lang !

Sita: Ach ik smEEK U, wilt toch gaan
Om hem dapper bij te staan.
Als ik Rama nú verlies
Is 't de dood die ik verkies !

Laksjmana: Nimmer faalde hij in de strijd,
Rama's roem geldt wijd en zijd !

Sita: Broeder help toch in de nood,
Want mijn hart verneemt de dood !

Laksjmana: Dat ik hier bij Sita waak
Is mijn eigenlijke taak !
Ik mag niet doen wat Gij mij vraagt.

Sita: Ach, ik zie dat Gij versaat !
Het ontbreekt U vast aan moed,
Dat Gij U zó kennen doet.

Laksjmana: Neen ! Die smaad kan 'k niet verdragen !
Om mijn eer ben ik bereid
Vrouwenzorgen te verjagen,
Ook als hier mijn trouw door lijdt.
Rama ! Ja, ik kom nu snel !
Goeden, ach, behoed haar wel ! (af)

5e tafereel (Sita en Ravana; Ravana is als een oude, gebochelde yogi gekleed;
later ook Jatayoe) (gehuld in witte mantel)

Sita: De angst om Rama doet mij beven;
Had ik maar niet toegegeven
Aan mijn tomeloze begeerte.
.....
Wat is het stil.....
Geen vogel laat zich horen.
De nacht is kil;
Dit kan mij niet bekoren.....
Nevelflarden zie ik gaan
In het schijnsel van de maan,
Die zich langzaam-aan verdichten
Tot gestalten met gezichten.
Zijn het listige demonen
Die zich aan mijn ziel vertonen ?
.....
Ziet, een oude yogi daar bij de rivier;
Wellicht heeft hij gemediteerd en zoekt nu wat vertier.
.....
Wees welkom heer in deze nacht !
Kan ik U dienen met een maal ?
Het beste schenk ik van de jacht,
Sta toe, dat ik iets voor U haal.

Ravana: Goede nacht, mijn lieve kind;
De goden zijn U welgezind,
Want nooit zag men een edeler gestalte, en zo blank
Van huid, met in haar stem een klank
Als klinkt uit zoete vogelkelen.

Sita: Ach Heer, wil met gevele mijn oor niet strelen !
Maar zet U neder, want een oud brahmaan
Past het toch niet zo lang te blijven staan.
(Ravana gaat zitten)
Zeg mij, hoe is Uw naam ?

Ravana: De naam is AMAVAR....., die wéét te geven
Indien Gij met hem samen wenst te leven
En hem wil volgen naar zijn rijk als vrouw,
De nacht en duisternis voor eeuwig trouw !

Sita: *Hoe onbeschaamd klinkt daar de wens
Van een brahmaanda wijzer dient te zijn dan menig mens.*
Welnu, weet dan van dezer stond!
Dat ik reeds lang met Rama mij verbond.
En Rama is een vorst, een leeuw gelijk;
Zijn macht reikt verder dan de macht in héél Uw rijk.
Gij echter zijt een jakhals, die, indien gij er naar taalt
Mij te ontvoeren, dit voorzeker met de dood betaalt.
Zo staakt Uw dwaas, lachwekkend streven !

Ravana: Dit woord doet mij van woede beven,
(tot publiek:) De smaad daarvan die kan ik niet verdragen;
Zo doet geweld haar ééns een ander antwoord geven
Dan deze schande die mijn macht poogt te verlagen.
(R. gooit zijn vermomming af)
Kom hier, (grijpt haar bij de arm) Gij zijt nu in mijn macht,
Wij zullen zien wie hier het laatste lacht !

Sita: Help, welk een gruw'lijk monster grijpt mij aan !
Laat van mij af, of 't komt U duur te staan !
Ach Goden, red mij, Rama en Laksjmana !
Kom mij te hulp, Uw Sita wordt geroofd door Ravana !

Ravana: Staak het nutteloos geschreeuw en volg mij in de vlucht,
Want naar mijn rijk voer ik U door de lucht !

Sita: Help Jatayoe, mijn trouwe gier !

Jatayoe: Houdt goede moed, want ik ben hier !

(gevecht tussen Jatayoe en Ravana; nu eens is de een, dan de
ander aan de winnende hand; als Jatayoe moe wordt trekt Ravana
plotseling zijn mes en snijdt hem de vleugels af)

Ai ! Uit nu is het wrede spel;
Ach Sita, ik beklaag U wel !....

Ravana: (grijpt Sita opnieuw vast)
Kom hier ! (af)

6e tafereel (Jatayoe, Rama en Laksmana)

(Rama en Laksmana komen op)

Rama: Hoe dwaas van U om Sita te verlaten
En mij te volgen in het woud,
terwijl ik jaagde op het dier van goud.
U treft mijn bitterste verwijt
Om deze onzorgvuldigheid;
Demonen hebben zoiets altijd in de gaten !

Laksmana: Ja, broeder, ik erken mijn zware schuld,
Die nu mijn hart met grote angst vervult;
Voortaan kunt Gij U stééds op mij verlaten.

Rama: Sita, ik ben het, Rama, die weer keert,
Zijt Gij veilig en ook ongedeerd ?

.....

Geen antwoord.....Broeder, 'k ben bevreesd
Dat haar iets kwaads is aangedaan
Door d'een of andere sluwe boze geest;
Laat ons nu snel haar zoeken gaan.

Ach, goede Maan, weet Gij waar is gebleven
Mijn dierbaarste gezellin in dit leven ?
Gij stenen, planten, dieren, mijn beminden,
Wáár, zeg mij, kan ik toch mijn Sita vinden ?

Laksmana: Ziet Rama, daar beweegt zich iets in 't duister,
Ook hoor ik kreunen nu ik beter luister....
't Is Jatayoe, de trouwe en edele gier
die deerlijk is verminkt: het arme dier !

Rama: Ziet hoe zijn vleugels ruw zijn afgehouden.
Ach Jatayoe, wij moeten om U rouwen.
Uw kwijnend sterven doet mij hevig lijden,
Kon ik U maar van een gewisse dood bevrijden !

Jatayoe: Treurt niet om mij, mij wacht een betere tijd,
Het is om Sita dat ik hevig lijd....

Door Ravana de demon werd zij sluw beloerd,
Hij heeft haar naar zijn eigen rijk ontvoerd.

.....

Houdt stand in liefde, want Gij zult haar zeker vinden.

.....

Ik neem nu afscheid van U, mijn beminden.

.....

Mijn laatste wens is nog: verbrandt tot as
Wat eens mijn edele omhulling was;
Dit dient de schoonheid der natuur
En ik stijg op tot Brahma in het vuur.

.....

Het is zover, ik ben bereid

.....

Vaarwel.... het is..... de.....hoogste.....tijd....

Rama en Laksjmana: Vaarwel verheven geest,
Gij zijt ons altijd trouw geweest !

Rama: Zendt Gij O Agni nu Uw heilig vuur,
Brengt tot voltooiing Shiva in dit uur
Dit lichaam, dat zijn dienaar is geweest.
Neemt, Brahma, Gij hem op in Uwen Geest !

(Zij staan op uit hun gebedshouding)

Wij hebben onze taak hier nu volbracht.
Het schemert reeds: ten einde voert de nacht
Die zoveel leed ons heeft gebracht.
Wij willen hier niet blijven staan
Doch ijlings Sita zoeken gaan.
De zon zal geven ons de kracht
Haar terug te voeren uit de nacht. (beiden af)

(Einde van het eerste bedrijf)

2e bedrijf.

1e tafereel: Aan het hof van Sugriwa, de apenkoning.

(Sugriwa, Hanuman, Mala, Rama, Laksjmana, apen)

(Open plek in het bos, in het midden een grasheuvel. Apen spelen met elkaar buitelen, slingeren aan lianen, eten banaan, krabben en vlooien elkaar en zichzelf. Snateren, blazen, sissen. Veel leven en beweging !

Hanuman verschijnt, krabt zich, sist en blaast naar de apen en probeert ze in het gareel te krijgen. Dit lukt niet erg. Dan begint hij plotseling heftig te blazen en roept met een keelstem: "De koning, de koning !" De apen, door elkaar: "De koning, de koning, de koning !" Intussen blijft Hanuman blazen en sissen en druk gebaren.

De koning verschijnt waardig en met een zekere flair. Hij gaat op zijn "troon" zitten en wenkt al krabbende de aap met de banaan. Hij pakt hem de banaan af en begint die zelf op te eten. Ook maakt hij deze aap duidelijk, dat hij hem moet vlooien. De koning geeft Hanuman een teken en deze knielt voor hem. De koning vraagt aan Hanuman:)

Sugriwa: Hanuman, hoe is het nu mijn trouwe generaal,
Zet mij uiteen de stand van zaken
Omtrent de politiek in 't land der apen;
Dreigt er gevaar of kunnen we ons vermaken ?.....
Ik luister, doe nu Uw verhaal !

Hanuman: Gij machtige Sugriwa, vorst der apen,
Ofschoon er vrede heerst in Uw gebied
En wij bij dag hier rustig kunnen slapen,
Ontraad ik dit zodra het zonlicht vliedt.
De nacht bergt talloze gevaren;
Raksjasa's sluipen rond, belust op buit.
Wij kunnen de demonen niet bedaren:
Zij blijven steeds verzot op onze huid.
Ons aantal echter is ons sterkste wapen
Wanneer wij wakker zijn en niet te laat,
Daarom, o opperste der apen,
Houd ik mijn leger steeds paraat.

Sugriwa: Wie zwaait er aan de uithoekpost
En speurt naar alle kant ?

Hanuman: 't Is Nala met de scherpe blik,
Hij is hóél bij de hand:
Hij slingert snel van boom tot boom,
Gebruikt daarbij zijn staart;
Hij is dan ook mijn achteroom.....
Daar komt hij juist in volle vaart !

Sugriwa: Wat is het Nala, dat Gij hebt vernomen
En dat U razendsnel tot ons deed komen ?

Nala: O koning leef in eeuwigheid !
Vergeef mij de vrijmoedigheid
De komst U te vermelden
Van koninklijke helden.
Zij zijn gewis van 't menselijk geslacht,
Beschikken over goddelijke kracht.

Sugriwa: Verzoek hen, Nala, om presentie
In mijn koninklijke residentie.
(Nala af.)
En Gij mijn volk gedraagt U wel:
Uw apen-eer staat op het spel !
(Alle apen stellen zich keurig op rond de "troon" van Sugriwa)

(Rama, Laksjmana en Nala komen op)

Wees welkom en treedt nader edele heren,
Waartoe komt Gij mijn hof met een bezoek vereren ?
Wat is het, dat U hier heen bracht ?

Rama: Wij beiden zijn van koninklijk geslacht
En stammen uit het verre Ayodhya,
Gelegen in het land van Kosala.

Sugriwa: Maar dan...., dan zijt Gij Dasjaratha's zonen !
Ik streed ooit aan zijn zijde met demonen.
Hoe gáát het met mijn goede heer?

Rama: De droeve tijding luidt: hij leeft niet meer.

Het lot bracht mij voor veertien jaar verbanning.
Ver van het hof moet ik nu leven
Van wat de goden ons goedgunstig willen geven.
Mijn vader bracht het achter vroegtijdig de dood;
't Verdriet kon hij niet langer dragen,
Zodat zijn leven hem reeds snel ontvlood.....
Nog immer treffen ons de harde slagen van het lot:
Mijn vrouw, mijn hoogstbeminde Sita
Zij werd geroofd door boze krachten die ons immer plagen.
Een sluwe vorst der duisternis, een raksjasa,
Heeft haar nu in zijn macht; zijn naam is Ravana.
Zijn spoor zijn wij nu kwijt; daarom, zo wil ik vragen,
Wilt Gij, Sugriwa, helpen ons ?

Sugriwa:

Ik moet U wel beklagen,
Maar in Uw ziel, zie ik, is 't vuur nog niet gedooft.
Houd goede moed ! Het apenvolk is graag als steeds bereid
De demon te bestrijden aan Uw zijde.
Voor ons - zo dient Gij mensen wel te weten -
Zijt Gij de hoog verheven goden
Die eens verlichten kunnen onze noden.
Want diep is ons geslacht gezonken....
En sinds wij leven in de bossen
Verwachten wij dat Gij ons ééns weer zult verlossen.

Rama:

Tot deze wederdienst zijn wij maar al te graag bereid:
De Mens zal Uw betovering verbreken bij de Laatste Strijd.

Sugriwa:

Hanuman, mijn trouwe generaal, doorzoek het land
Van oost naar west, van noord naar zuid,
En keer niet weer, al eer gevonden werd de bruid
Van Dasjaratha's zoon. Nees moedig
En beschaam niet het vertrouwen
Waar Rama en zijn broeder nu op bouwen.
Wij hopen dat Uw tocht mag zijn voorspoedig.

Hanuman:

Ik dank U koning voor de grote eer
Die gij mij met de opdracht schenkt. Mijn Heer,
De schande die U treft wil ik gaarne wreken.
Ravana's macht zal spoedig moeten breken !

Rama: Zo neem mijn zonen Hanuman
En tevens deze ring van trouw,
Om Sita aan te tonen,
Dat Gij met ons verbonden zijt
En ik nog steeds veel van haar hou.
De goden mogen U beschermen ! (Hanuman af.)

Sugriwa: Roep, Nala, alle apen op; verkondig wijd en zijd
Dat zij zich moeten wapenen voor de rechtvaardige strijd.

Nala: Die boodschap help ik snel verspreiden
Want diep treft mij het menselijk lijden.

(allen af)

2e tafereel: Hanuman ontmoet Sampati in het bos. (Hanuman en Sampati)

Sampati: (komt op van links)
Ach, Jatayoe, mijn broeder,
Waar zijt gij toch gebleven;
De hele dag reeds zoek ik U,
Zijt Gij nog wel in leven ?
Jatayoe !.....Jatayoe !.....

Hanuman: (komt op van rechts)
Ziet.....Sampati.....zoekt zijn broeder hier ?
Nog onbekend met het lot van de trouwe gier ?

Sampati, staakt Uw wanhopig zoeken, want
Uw broeder is opgestegen in Agni's vuur
Tot Brahma's rijk van eeuwige duur.
Draag daarom Uw verlies met gelijkmoedigheid,
Want Jatayoe leeft nu in grote heerlijkheid !

Sampati: Ach, Hanuman, vertel mij snel: heeft hij zijn leven
in dappere strijd en grote eer gegeven ?

Hanuman: Zijn strijd getuigde van veel moed !
Hij dorst te strijden tegen Ravana,
De gruwelijkste en wreedste raksjasa.

Sampati: Ravana van Lanka ?

Hanuman: Wat zegt Gij ? Woont Ravana te Lanka ?
Dat zal de strijd niet vereenvoudigen !
Het eiland is van alle zijden ongenaakbaar.

Sampati: Ja, diep zijn de zeën en hoog de rotsen.
Indra's toorn woedt om Ravana's duister rijk.

Hanuman: Maar deze goddelijke toorn zal mij de vleugels schenken
Bij mijn sprong van honderd mijlen. Rama's eer gedenken,
Dat zal mijn kracht vergroten.
Ga, Sampati, naar het hof van Sugriwa
En boodschap aan de koning en aan Rama,
Dat het leed nu spoedig zal geleden zijn.
Want heden nog bestijg ik de berg Mahendra
Om de sprong te wagen naar het eiland Lanka.
Jatayoe's offer sterkt ons bij het strijden
Om Rama's bruid van duistere machten te bevrijden.

Sampati: Graag wil ik zijn Uw boodschapper, O Hanuman !
In snelle wiekslag breng ik hen Uw plan!

(beiden naar verschillende kanten af. H. naar rechts)

3e tafereel: Aan het hof van Ravana te Lanka

(Sita, Triyata, later Ravana, Hanuman als toeschouwer)

Sita: Hoe lang reeds word ik nu verteerd door diepe smart,
Daar mijn begeerte mij belanden deed in duistere macht
Van Ravana, wiens pogen, ingang te doen vinden in mijn hart,
Mij schier benecmt de goddelijke kracht
Om stand te houden. Toch wil ik niet versagen,
Al zou de demon tot mijn dood mij willen plagen:
Ik zal zijn kwellingen met edele trots verdragen !

Triyata: Prinses, geloof mij, 't ware beter zulks te laten varen.
Vertrouw Uw hart aan Ravana; hij doet Uw smart bedaren.

Sita: Zwijg ! Want ik wil zulks niet horen !
Ik laat mijn ware liefde niet door U verstoren !

Triyata: Ziet, ben ik niet Triyata, Ravana's eigen bloed.
Uw leven kan gelijk het mijne zijn, en even zoet,
Indien Gij slechts mijn raad zoudt willen volgen.

Sita: Die dwaze raad van U maakt mij verbolgen !
Gij noemt Uw leven zoet ?
Ik ken de vrees wel, die daar binnen in U woedt,
De vrees, dat heel dit adderengebroomd
Verbrijzeld wordt door Rama's edele moed.
Ja, voorzeker zal Rama's nobel streven
Doen beëindigen Uw bitterzoete leven.
Verdelgen zal hij ieder giftig kruid !

Triyata: Maar eerst zal 't gif Uw aderen verteren !
Vader, kom snel te hulp !
En doet Gij deze vrouw hier leren
Te kruipen in haar trotse schulp !

(Ravana op, van rechts)

Ravana: Waagt Gij mijn macht nog immer te weerstreven ?
Gij hebt te doen wat ik U zeg, zo Gij begeert te leven !
Buig voor mijn almacht
En vereer in mij Uw heer !

Sita: Gij zijt mijn heer niet
En nimmer zal ik buigen !
Ook zal mijn hart voor U gesloten blijven !

Ravana: Dan zal de gesel van mijn wraak het openrijten !
Maricha ! Bind haar binnen aan de paal !
(Maricha op en voert Sita rechts af)
Zo zal zij boeten voor haar lasterlijke taal ! (tot Triyata)
(beiden af)

Hanuman: (komt uit zijn schuilplaats) (tot public:)
(grimassen, apengeluiden, enz.)
(Uit het paleis klinkt het geluid van zweepslagen op. Bij iedere
slag krimpt Hanuman in elkaar, alsof hij zelf getroffen werd.
Sita "geeft echter geen krimp").

4e tafereel: (Hanuman en Sita)

Hanuman: (trekt zich weer een beetje terug in zijn schuilplaats)

Sita: (op van rechts)

Nooit zal ik hem mijn jawoord geven.
De schande die mij nú wordt aangedaan,
Zij zal vergelding vinden ná dit leven,
Waar óók mijn band met Rama blijft bestaan.
Kon ik U, Rama, geven van mijn trouw een teken,
Gij zoudt voorzeker snel de slagen kunnen wreken
Die Uw geliefde troffen. Ach mijn beminden !
Wist Gij mij spoedig maar te vinden !

Hanuman: (Komt een beetje tevoorschijn)

Sita: Maar wat is dat ?

Welk een merkwaardig wezen toont zich voor mijn oog ?
Is het opnieuw bedrog ?
Heeft Ravana dan nog meer pijlen op zijn boog ?
Een gouden hert, een yogi en dan nu een witte aap ?
Soms weet ik niet of ik wakker ben of dat ik slaap !

Hanuman: Sita een boodschap van Rama.....snel.....

Sita: Hoe weet ik, dat Gij van mijn Heer komt ?

Kunt Gij dit aantonen ?

Hanuman: (laat haar de ring zien)

Sita: Maar.....dat is de koningsring, die Dasjaratha zèlf eens aan
zijn geliefde zoon gaf !

Nu weet ik, dat ik U vertrouwen kan.

Zeg mij, hoe is Uw naam en ook wil ik de boodschap horen.

Hoe gaat het met mijn zeer geliefde Heer ?

Hanuman: Mijn naam is Hanuman, de veldheer van Sugriwa;

Door hem ben ik gezonden en door Rama.

Uw Heer is zeer bedroefd door Uw verdwijning,

Die overal veroorzaakt grote deining.

Ik ben dan ook verheugd U hier te vinden.
En wil dat spoedig melden aan mijn vrienden.
Een grote legerschare maakt zich voor de strijd gereed,
Die snel ten einde voert Uw diep doorstane leed.

Sita: Trouwe helper Hanuman,
Zeg mij hoe ik U danken kan.

Hanuman: Geef mij slechts een onbetwistbaar bewijs,
Dat ik aan Rama tonen kan
Als blijk van het succes van deze reis.

Sita: Hier, goede vriend, neem deze kam,
't Geschenk van Rama vóór ik in Ayodhya kwam....
Ach ja, dat waren toen nog jaren van geluk,
En nu zijn onze aardse banden stuk.....

Hanuman: Maar lieve Sita, geef niet op de moed,
Want spoedig keer ik wéér met Rama
En dan wordt alles goed !
Stel toch vertrouwen in Uw Heer,
Want hij bemint U zeer
En lijdt door deze scheiding.

Sita: Een vonk van hoop licht op bij deze tijding.
Zeg Rama, dat mijn hart standvastig is
En ik hem aan mijn zijde node mis.
Wees ook voorzichtig in dit helse land,
Dat Gij niet omkomt door Ravana's hand.

Hanuman: Mijn kracht ligt in mijn snelheid en mijn list,
Hierdoor Ravana's arm mij altijd mist.
Wees daarom maar gerust mijn lieve kind.

5e tafereel: Ravana neemt Hanuman gevangen. De vernietiging van Lanka.
(Hanuman, Sita, Ravana, Maricha, Trijata en Vibisjana)

Ravana: Halt ! Een spion !
Grijpt hem Gij knechten, en gezwind !

(Maricha en Vibisjana grijpen Hanuman vast en binden hem de handen op de rug)

Sita: O wee, nu is alles voorbij !

Hanuman: Houd moed Sita en schep vertrouwen
in deze zwakke touwen !

Vibisjana: Zwijg makker, want je zult het nog berouwen,
De zweep zal jou wel anders doen miauen.....
Kijk, kijk, dit wezen heeft een mooie staart,
Dat is nog eens wat anders dan een baard.
Zeg kun je met die staart ook heerlijk zwiepen ?
Ook willen wij jou wel eens horen piepen.
Kom snel Maricha, steek de brand er in
En maak het ook de baas eens naar zijn zin !

Sita: (door Triyata vastgehouden)
Ach Hanuman, voor ons moet jij nu lijden;
Was Rama hier maar, om jou te bevrijden !

Hanuman: Houd moed Sita en denk aan Dasjaratha's zonen,
Maar red jezelf voor 't vuur van de demonen.

Vibisjana: Zo, dans nu maar eens wat in 't rond
Als dat je lijkt gezond.
(de demonen joelen om Hanuman. Triyata heeft Sita losgelaten. Zij vlucht naar rechts het toneel af)

Hanuman: Demonenvuur deert mij geen zier
En 't dansen geeft daarbij plezier.
'k Wil alles doen ontbranden !
De stad en de ommelanden
verlos ik van hun toverbanden
Ook de demonen-huizen
Wil ik graag eens ontluizen.
En ten slotte het paleis
Al naar der open-wijs.

(De demonen gillend af naar rechts. Hanuman besluit de akte met een vreugde-
dans)

3e bedrijf.

1e tafereel: Aan het hof van Sugriwa, de apenkoning.

(Rama, Laksjmana, Sugriwa, Nala, Sampati en Hanuman).

Rama: Zeven weken reeds, dat ik mijn ogen richt
naar alle windstreken. Vergeefs ! Nog steeds geen taal
of teken van de trouwe generaal !
Beproefd door goden wachten wij hier op bericht.

Laksjmana: Tot ongeduld voort mij dit lange wachten.
Met schande zie ik hoe mijn wapens moeten rusten;
Mijn boog, mijn pijlen, waartoe dient hun toverkracht?
Alleen de strijd kan toch ons leed verzachten !

Rama: Geduld mijn broeder, en leer lijdzaam te vertrouwen
Op hulp van goden en hun vastgestelde tijd
Om ons te mogen storten in de strijd.

Nala: (op) O koning leef in eeuwigheid !
Ginds zie ik in snelle vlucht
Een vogel naderen door de lucht.
Wellicht is het een boodschapper van Hanuman !

Sugriwa: Maak vrij de baan, zodat het dier kan landen !

Sampati:(op)

Sugriwa: Sampati ? Gij ? Wat hebt gij ons te melden ?

Sampati: Gegroet o koning en gegroet ook edele helden.
't Is Hanuman die mij tot U hier zendt.
De boodschap voor de koning en voor Rama
luidt, dat het leed nu spoedig zal geleden zijn.
Want heden nog besteeg hij de Mahendra,
Om koen de sprong te wagen naar het eiland Lanka.
Jatayoe's offer - zei hij - sterkt ons bij het strijden,
Om Rama's bruid van duistere machten te bevrijden.

- Laksimna: *De hemel zij gedankt op deze dag!*
Laat ons snel optrekken naar Lanka voor de slag!
Het wachten duurde mij reeds véél te lang!
- Rama: Voor de bevrijding van mijn vrouw uit het gevang
Dient eerst een plan zorgvuldig opgesteld
en uitgewerkt. Dit is in het belang
van ieder die betrokken is bij het geweld.
.....
Hoe groot is hier Uw strijdmacht koning?
- Sugriwa: Reeds 40.000 kwamen tot mijn woning.
Een oproep zal ik sturen door mijn hele natie,
Dat ook de rest nu aanvangt met de mobilisatie.
Dat maakt dan 60.000 in totaal;
Wie weet, gaat Ravana bij 't zien daarvan wel aan de haal!
.....
Nala, ga snel weer staan op wacht,
En kijk of Hanuman reeds terugkeert van zijn opdracht.
.....
(tot Rama)
Wij zullen optrekken naar zuidelijke landen,
gesloten in formatie en gewapend tot de tanden.
- Nala: (op) O koning, daar komt reeds de witte generaal;
Met grote sprongen keert hij tot Uw zaal!
- Hanuman (op): Heil koning, heil ook dappere helden!
Veel nieuws heb ik U hier te melden!
- Sugriwa: Spreek Hanuman en doe ons snel verslag van Uw verhaal.
En denk erom....ordentelijk, in mensentaal!
- Rama: Ach Hanuman, is Sita nog in leven?
- Hanuman: Voorzeker Heer, ik sprak haar nog zoëven.
Want sneller dan gedachten was mijn vlucht
in grote sprongen door de lucht.
Ik zag hoe dapper zij weerstond de felle geseling;
Zij gaf geen krimp bij die vernedering!

Ravana's macht kan haar niet meer benaauwen;
Zij blijft U trouw tot in de dood.
Ik gaf Uw ring aan haar als teken van vertrouwen,
Waarvoor zij mij een ander kleinoord bood.
Zie hier het overtuigende bewijs
Bij 't einde van 't verslag van deze reis.

Rama: Ik zie, het is haar gouden kam,
't geschenk van mij vóór zij naar Ayodhya kwam.

.....

Gij hebt U dapper van Uw taak gekweten;
Uw daad van liefde zal ik nooit vergeten !

Sugriwa: Hebt gij ons verder, Hanuman, niets meer te melden thans ?

Hanuman: Ach ja, 'k vergat zowaár toch nog mijn vreugdedans !
Ik werd ontdekt, en met behulp van zijn kornuiten
Wist Ravana mij spoedig in te sluiten.
Zij bonden mij met touwen aan een paal
En dachten mij met vuur tot gillen te bewegen.
Maar Agni's vuur kwam mij zéér wel gelegen:
De touwen schroeyden en zo ging ik aan de haal.
Mijn staart had echter vlam gevat,
Verwoestte zo de ganse stad.
Van het paleis bleef niets dan as.
De vluchteling werd nagezet,
Maar 'twas voor mij slechts doller pret
En 't kwam ons goed te pas.

Rama: En Sita, kwam zij veilig door het vuur ?

Hanuman: Ik wist haar snel te leiden door de muur.
Helaas vermocht ik niet haar van het eiland mee te voeren:
Die sprong was al te groot voor haar.

Sugriwa: Zo is het wel genoeg mijn trouwe Hanuman !
Breng snel het leger in gereedheid voor de strijd;
Ten uitvoer brengen zullen wij ons plan.....
Het is inmiddels wel de hóógste tijd !
(allen af)

2e tafereel: Aan het hof van Ravana te Lanka.

(Ravana, Maricha, Vibisjana, Triyata en Sita)

Ravana: De vogel is gevlogen....

Maricha: En heeft zijn meester ingelicht !

Vibisjana: Wij zullen snel besluiten moeten nemen !
De goden....

Ravana: Zwijg !
Maricha, schaf mij raad !

Maricha: Rama's leger staat paraat aan de noordkant van de zee.

Vibisjana: Een onafzienbaar apenleger kwam met hem mee.
De goden....

Ravana: Zwijg !....
Ga verder Maricha !

Maricha: Voor die apen hoeven we niet bang te zijn.
We verslaan ze met gemak. Bovendien komen ze waarschijnlijk
niet eens de zee over. Voor Rama en zijn broer moeten we
echter op ons hoede zijn. Ik stel voor hem hier op te wachten
tussen de puinhopen en ze dan in de nacht onverhoeds te overvallen.

Ravana: Het plan klinkt goed
Vibisjana neem de gedaante van een aap aan en ga voor ons
de vijand bespioneren.

Vibisjana: Ravana, broeder, luister naar mijn raad,
voordat het voor ons allen is te laat !
Rama's kracht is groot: hij wordt gesteund door goden.
Voor ons rest slechts de oneer en de doden.
Zie af van de strijd en laat Sita gaan !

Ravana: Voór mij zie ik een verrader staan !
Uw god heet lafheid ! Gij kunt nu wel gaan !

Vibisjana: Genoeg ! Ik zoek een andere heer
en keer nimmer tot U wéér ! (af)

- Sita: Kijk, kijk, het duurt nu beslist niet lang
Of alle demonen worden bang !
Rama's bloed zal nu wel koken:
Spoedig is mijn eer gewroken!
- Triyata: Vader ! Straf haar voor **dít** woord,
Striem haar met het geselkoord.
- Ravana: Vrouwenpraat ! Zij kent mijn kracht nog niet.
Na Rama's dood zingt zij gewis een ander lied ! (allen af)
- 3e tafereel: Rama's kamp aan de overzijde van het water.
(Rama, Laksjmana, Sugriwa, Nala, Sampati, Hanuman en Vibisjana)
- Hama: (op) Ziet, het water dat mij scheidt van mijn geliefde Sita.
- Hanuman: Aan de overzijde, dáár, ligt ergens Lanka,
Het duistere rijk der demonen.
- Rama: Hoe zullen wij met heel ons leger daar wel komen ?
- Nala: (op) Grote Hanuman !
Wij vonden op het strand
Dit wezen van de overkant.
Ravana's broer wil nu aan onze zijde
Zijn eigen soortgenoten kloek bestrijden.
Gelóven zal ik echter nóóit een raksjasa;
Voorzéker schuilt hier wéér een list van Ravana !
- Hanuman: Gij deed er goed aan, Nala, hem te vangen:
Wij zullen hem daar aan die boom ophangen.
- Vibisjana: Rama, zoon van mensen en van goden,
Luister eerst, alvorens mij te doden !
- Rama: Erkent gij dan de macht van goden en van mensen ?
Welnu, spreek vrijuit, welke zijn Uw wensen ?
- Vibisjana: Reeds lang heb ik genoeg van 't leven als raksjasa;
Slechts ondergang zie ik voor 't rijk van Ravana.

Ook heb ik spijt van wat ik Hanuman heb aangedaan.
'k Wil heel mijn leven hem ten dienste staan.
Laat strijden mij voor licht en leven,
Daarvoor zal ik al mijn krachten geven !

Hanuman: ~~Vertrouw hem niet~~, 't is beter dat hij sterft,
Voordat hij hier ons hele plan bederft.

Rama: "Waarachtig is het woord dat Vibisjana spreekt",
De goden spraken zich hierover uit.
Gij Vibisjana krijgt de troon van Lanka,
Zodra de vorst der duisternis verslagen is.
Een rijk van licht en leven zult gij stichten
En steeds om hulp U tot de goden richten.
Zo zal uit Lanka: Sri Lanka geboren worden.

(op: Laksjmana, Sugriwa en sampati)

Vrienden, gij komt juist op tijd !
Er is een kwellende gedachte waar ik onder lijd.
Wij dienen met veel spoed nu te bespreken
Op welke wijze wij de zee hier óver zullen steken.

Vibisjana: Mijn Heer, ik raad U: zoek de vriendschap van god Oceaán.
Voorzeker zal hij ons dan óver laten gaan.
Een brug wil hij wellicht ons helpen bouwen.

Laksjmana: Tja, het leger is te groot om in een schip te douwen.

Rama: En gij Sugriwa, hoe denkt gij hierover ?

Sugriwa: Nala is een goede architect.
Met zijn hulp en die van Oceaán
Zal hier spoedig een brug staan.

Rama: Welnu, het zij zo ! Wilt nu allen heengaan,
Zodat mijn wil in strenge meditatie
Zich richten kan op de Verheven Oceaán. (de anderen af)

4e tafereel: Rama roept god Oceaan op. (Rama en Oceaan)

koor: De hele dag stond Rama
En bad hij zonder ophouden,
Zijn ogen op de oceaan gericht,
En wachtend op het grote licht.

Rama: U indachtig
Peilloos diep
Oppermachtig
En verheven
Geest van leven
Werk in 't weven
Van mijn streven
U indachtig
Peilloos diep

koor: De eerste dag ging zo voorbij;
Ook daarna mediteerde hij,
Zijn ogen op de oceaan gericht,
Maar antwoord kwam er niet.

Rama: U indachtig
Peilloos diep (enz.)

koor: De tweede dag ging zo voorbij;
Ook daarna mediteerde hij,
Zijn ogen op de oceaan gericht,
Maar antwoord kwam er niet.

Rama: U indachtig
Peilloos diep (enz.)

koor: De derde dag ging zo voorbij,
Maar antwoord kwam er niet.....
Toen nam hij op zijn heil'ge boog
En schoot er Brahma's pijl mee af.
Men storm stakt op, de aarde beefde;
Duisternis viel op de vloed;
In angst zweeg alles nu w't leefde;
Geen vogel floot, geen plant bewoog.....
Toen roes god Oceaan omhoog.....

Oceaan: Wie is het, die mij wekt met toverkracht,
En op doet stijgen uit de diepte van de nacht ?

Rama: Een zoon der goden,
Strijder der demonen,
Behoeft Uw hulp en bijstand.

Oceaan: Brahma's zoon, het is mijn lot
Zo onmetelijk diep te zijn;
Bij het bouwen van een brug
Zal ik echter met U zijn.
Schep vertrouwen in de kracht
Die gij oproept in de nacht !

Rama: Dank U goede Oceaan
Dat Gij ons hier bij wilt staan.

(Oceaan af)

5e tafereel: De apen bouwen een brug.
(Rama, Laksjmana, Sugriwa, Hanuman, Nala, Sampati en Vibisjana)

Rama: Het werk kan nu beginnen.
Gij Nala wilt ons leiden
Bij 't bouwen van een brug
Om Sita te bevrijden !

Nala: Voor mij is het een hele eer
U hier te helpen, edele Heer.
Aanstonds wil ik aan de slag gaan;
Spoedig zal de brug hier staan.

koor: Zo werkten apen hier met vlijt
In een gevecht tegen de tijd.
Vijf dagen duurde 't grote werk;
Toen lag de brug er, slank en sterk.
Met de helden op hun rug
Trokken de apen over de brug.
De aarde drounde, het regende bloed,
En in dit woeste stormgeweld
Werd hun een harde strijd voorspeld. (allen af)

4e bedrijf

1e tafereel: Aan het hof van Ravana te Lanka. (Ravana, Maricha, Triyata en Sita.

Maricha: De vijand Heer heeft voet aan wal gezet.
Wat staat ons nu te doen,
Ik ben geheel ontzet !

Ravana: Ga snel de zaak voor ons bespioneren,
Zodat wij daaruit kunnen leren,
Hoe ons het beste te verweren !

En gij, Triyata, bind die vrouw
Daar aan die geselpaal,
Zodat zij niet ontvlucht mijn zaal;
Hier is een degelijk stuk touw.

Triyata: Zo mijn duifje, het is tijd
Voor de laatste grote strijd.
Spoedig zullen Uw beminden
Zich in 't dodenrijk bevinden !
Ravana keert als overwinneer uit de strijd;
Zijn koningschap duurt voort tot in de eeuwigheid.

Sita: Uw dreigementen doen mij niet verbleken;
Wat baat U al die domme praat
Waarop Gij U zo graag verlaat:
De zaak is immers tóch voor U verkeken ! (Triyata en Sita af)

Maricha: O zwarte dag, o onheil groot !
Heer koning dit wordt onze dood !
De vijand ligt reeds voor de stad;
Zij vonden ons geheime pad.
Hier helpt geen list noch toverkracht,
Te sterk en talrijk is hun macht.
Ik raad U, laat de prinses vrij,
Dan keren wij wellicht het tij.

Ravana: Geen denken aan !
De goden zullen hiervoor boeten ! (allen af)

2e tafereel: Het gevecht. (Rama, Laksjmana, Hanuman, Sugriwa, Nala, Vibisjana,
Ravana, Maricha
later: Garuda)

Rama: Laksjmana, bezet de poorten van de stad;
De vijand mag ons niet ontgaan.
Hanuman bestorm de muren:
Wij zullen ze van boven af bevuren.

Ravana, Maricha, Triyata: slaken een verschrikkelijk loeiend gehuil.

Laksjmana: Pas op voor giftige pijlen !

Rama: Blijf daar, zoek dekking !
De demonen vallen aan,
Wij kunnen hier niet blijven staan.
Vibisjana, haal versterking !

(Nala en Sugriwa voegen zich bij Rama)

Hanuman: Wát te doen ? Wij moeten kiezen,
Want reeds groot zijn onze verliezen !
Trekken wij terug ?

Rama: Help ons goden, sta ons bij !

Laksjmana: Rama kijk, daar in de lucht !
Vleugelslag, vurig - vlammeud !

Rama: Het is de heilige Garuda !
Nu zijn we gered, als die ons steunt !
Al onze wonden doet hij genezen,
Al onze doden wekt hij tot leven !

(de apen juichen bij het landen van Garuda)

Garuda: Rama, de goden hebben U de zege toegedacht.
Vang aan het tweegevecht met Ravana, de duistere macht.

Ravana (op): (Slaakt een kreet en gaat Rama te lijf. Deze ontwijkt zijn slagen en neemt Brahma's gouden pijl uit de koker. Bij het eerste schot wordt Ravana getroffen en valt dood neer,)

(allen juichen; Hanuman huldt Rama met een bloemenkrans)

(Nala af !)

Hanuman: Als overwinnaar op het kwaad van de demonen
Wist Gij met Brahma's pijl de strijd te keren.
Nu willen wij met bloemen U hier eren,
Uw grootheid aan de mensheid aldus tonen.
De goden en de wezens hier op aarde
Zijn dankbaar voor Uw dappere heldendaad:
Met het verslaan van Ravana de Boze
Kan liefde zegevieren over haat.

Rama: Volgaarne wil ik voor die eer U danken
En ook voor deze schone bloemenranken.
Doch zonder Uw hulp, Hanuman, zou immer ik nog lijden;
Daarom aan U de eer om Sita te bevrijden !

Hanuman: Ik dank U Heer en keer tot U met spoed
Om Sita hier te voeren: alles wordt weer goed ! (Hanuman af)

Sugriwa: Zo nemen wij dan afscheid van U edele Heren,
Om naar ons eigen rijk in vrede wéér te keren.
De apen hebben in de strijd veel schik gehad.
De goden mogen met U zijn op heel Uw levenspad !

3e tafereel: Rama ziet Sita terug. De apen nemen afscheid.
(Rama, Laksjmana, Sugriwa, Vibisjana, Hanuman en Sita)

Hanuman: Zie hier Uw schone vrouw. Stel haar weer aan Uw zijde.
Vaarwel ! Tot weerziens ! En wij wensen veel geluk U beiden !

(Sugriwa en Hanuman nemen afscheid met een buiging en vertrekken)

Sita: Mijn Heer !!.....

Rama: Mijn vrouw ??
Ziet haar daar staan.....
Is zij dezelfde als voorheen ?
Laksjmana, is het juist, als ik haar tot mij neem ?

Gij Vibisjana, breng haar tot mij, en te voet,
Want ik wil eerst, dat zij hier voor mij boet.

4e tafereel: De vuurproef.

(Vibisjana haalt Sita op en brengt haar voor Rama)

Rama: O liefste, heb ik niet mijn eer gered, mijn vijanden verslagen ?
Hen in de dood gejaagd die al zo lang de mensheid plagen ?
Maar Gij, Gij zijt getekend door 't verblijf bij een raksjasa;
Gij onderwierp U aan de macht van Ravana.
Hoe kan ik mij opnieuw verbinden in de echt
Met haar, die door een ander werd geknecht ?
Zo kies dan nu een andere man,
En zeg waar Gij wilt wonen, bij Bharata of Laksjman.

Sita: Waarom spreekt Gij zo hard en onvriendelijk ?
Het was niet met mijn toestemming, dat een ander mij aanraakte,
en mij tot de zijne maakte. Ik had geen macht over mijn lichaam,
maar mijn hart, waarover ik zèlf regeer, was het Uwe, altijd !
Ik weet dat ik onschuldig ben.
Maar met een onverdiende blaam kan ik niet langer leven;
Ontsteek een vuur, Laksjmana, want ik wil mijn leven geven
Als offer voor een waarlijk heilig streven.
Men noemt mij wel de dochter van Janáka,
Maar toch, in waarheid was ik steeds een kind der aarde.
Gij Rama kent het ware Zèlf niet, dat ik voor U trouw bewaarde !
Vaarwel, zo neem ik hier van allen die ik liefheb afscheid
En volg de weg die door de vlammen tot de goden leidt !

(zonder angst, met opgeheven hoofd loopt zij in de vlammen)

(BRAHMA, SHIVA en DASJARATHA verschijnen; allen buigen zich in
het stof voor hen)

Rama: Mijn vader ! Zijt Gij dat, die hier voor mijn oog verschijnt ?

Dasjaratha: Mijn zoon, Gij waart tot dusver steeds bestrijder van het onrecht,
Doch déze weg, dien Gij thans volgt is krom en slecht !
De vrouw die Gij hier jaagde in de dood
Is rein naar lichaam, ziel en geest.
Het leven dat zij aan de vlammen bood
Was steeds verheven en oneindig groot !

Als de getuigen voor haar onschuld, Rama,
Verschijn ik hier voor U met Shiva en met Brahma.

Rama: Ach vader, wilt Gij doen een voorspraak bij de goden,
Opdat zij tot mij wéér kan keren uit de doden,
En ook haar onschuld voor de mensheid blijkt ?

Brahma, Shiva en Dasjaratha: (Agni doet haar verrijzen uit de dood)

Ziet Rama, hoe het vuur van Agni haar verrijkt,
Want schoner is zij nu dan ooit tevoren.
Het dodenrijk heeft haar voor immer nu verloren.
Neem haar nu aan Uw zijde mee naar Ayodhya:
De veertien jaren ballingschap, zij zijn voorbij;
Met ongeduld wacht in Uw land Uw broeder Bharata.
Hij biedt de troon aan U, bestijg hem frank en vrij !

Rama en Sita: Wij danken U in eerbied hemelse boden,
En volgen nu getrouw al Uw geboden.

(allen af)

5e tafereel: Aan het hof van Ayodhya (in het land Kosala).
(Rama, Sita, Laksjmana, Bharatha, hofdame)

(Bharata op de troon.)

Bharata: De veertien jaren zijn reeds om
En nog keert Rama niet weerom.
De vrees bekruipt mijn arme hart,
Dat dit verhaal eindigt in smart.
Zal dan de dood tóch winnaar zijn ?

Hofdame:(op) O koning, prijs de goden zeer !
Daar is Uw broeder Rama weer !

Bharata: (staat op, gaat zijn broers tegemoet)
Geliefde broeders, welk een vreugde ! (Hij omarmt ze)
Voorbij is eindelijk alle smart !

Rama: U hier te drukken aan mijn hart
Vervult ook mij met onuitsprekelijke vreugde.

De goden die de mensheid volgen in haar streven,
Mèn wil ik danken, dat ik dit nog mag beleven.

Bharata: Mij: broeder, gij zijt hier rechthebbend vorst.
De schuld van Dasjaratha aan zijn vrouw is nu voldaan,
Voorbij is nu mijn recht vóór U in goud te staan:
Aanvaard van mij de tekenen van macht,
Vervul Uw koningschap met wijsheid en met kracht.

(Hij doet zijn gouden schoenen uit en plaatst ze voor Rama,
die ze aan zijn voeten doet)

Rama: (bestijgt de troon)

Allen: Zo eindigt hier het lied van Sita en van Rama,
Dat in het indisch wordt genoemd de RĀMĀYĀNA !

Th.F.Wolvekamp
(10 juni 1988)